

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 26. februar 2020
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Christian Østergaard An-
dersen
Sagsnr.: 2019-629-0123
Dok.: 1296216

NOTITS

om domme mv. afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og udtalelser fra FN's komitéer mod Danmark i 2019

1. Indledning

Danmark har tiltrådt en række individuelle klageadgange til internationale organer, herunder klageadgangen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter "EMD") samt til flere FN-komitéer.

Europarådets Ministerkomité har i anbefaling CM/Rec(2008)2 om effektive nationale procedurer for fuldbyrdelse af domme afsagt af EMD bl.a. anbefalet, at medlemsstaterne orienterer deres nationale parlamenter om opfyldelsen af domme afsagt af EMD i sager mod medlemsstaten.

Justitsministeriet udarbejder på denne baggrund årligt nærværende notits om domme mv. afsagt af EMD.

Med henblik på at give et samlet overblik over domme og udtalelser mod Danmark fra internationale organer omfatter notitsen endvidere udtalelser fra relevante FN-komitéer. Desuden omfatter notitsen sager, hvor Danmark har intervenseret som tredjepart i sager ved EMD mod andre medlemsstater.

2. Domme, afviste sager og verserende sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i 2019

EMD har både afsagt domme, afvist sager samt haft verserende sager mod Danmark i 2019.

Danmark har endvidere intervenseret som tredjepart i sager mod andre medlemsstater.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2.1. Domme

EMD afsagde i 2019 to domme i sager mod Danmark. I begge sager fandt EMD, at Danmark har krænket Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter "EMRK"). Den ene af de to sager er efterfølgende blevet henvist til Storkammeret og er således ikke endelig.

I den ene sag, *Tim Henrik Bruun Hansen mod Danmark* (sagsnr. 51072/15), fandt EMD ved dom af 9. juli 2019, at Danmark har krænket EMRK artikel 5, stk. 1, om retten til personlig frihed og sikkerhed, ved at Østre Landsret i 2015 ikke imødekom en anmodning om at indhente en psykiatrisk vurdering af klagerens fortsatte farlighed fra andre end de ansatte psykiatere i Herstedvester Fængsel, hvor klageren sad i forvaring. Det bemærkes, at Østre Landsret i 2016 efterfølgende indhentede en vurdering fra Retslægerådet, der understøttede, at klagerens forvaring skulle opretholdes.

EMD lagde vægt på, at klager var idømt forvaring i 1996 og fortsat sad i forvaring på 19. år i 2015, og at der på tidspunktet for Østre Landsrets afgørelse i 2015 ikke siden 2007 var indhentet en ekstern vurdering af klagers fortsatte farlighed fra Retslægerådet. EMD lagde endvidere vægt på, at der mellem klager og personalet på Herstedvester Fængsel eksisterede en sådan mistillid, at samarbejde med henblik på at reducere klagers farlighed ikke var muligt, og at situationen på den baggrund var blevet fastlåst. EMD anførte, at det i sådan en situation er særligt vigtigt at konsultere en ekstern ekspert for at få en fornyet vurdering af den nødvendige behandling og nødvendigheden af fortsat opretholdelse af klagers forvaring.

Dommen blev endelig den 9. oktober 2019. Danmark har – i overensstemmelse med dommens ordlyd – inden tre måneder efter, at dommen blev endelig udbetalt sagsomkostninger til klageren på 2.000 euro plus moms. Danmark er endvidere forpligtet til snarest muligt, og senest den 9. april 2020, at sende en handlingsplan for dommens efterlevelse til Europarådets sekretariat for fuldbyrdelse af domme fra EMD.

Det bemærkes, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og Rigsadvokaten som opfølgning på dommen har foretaget en gennemgang af sager vedrørende danske og grønlandske forvarings- og livtidsdømte, der afsoner i Danmark med henblik på at identificere eventuelle lignende sager, hvor der bør ske forelæggelse for Retslægerådet. Gennemgangen er nu afsluttet, og Direktoratet for Kriminalforsorgen er i dialog med kriminalforsorgsområderne i relation til den videre behandling af de identificerede sager.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har iværksat udarbejdelse af interne retningslinjer for, hvornår og i hvilke tilfælde lignende sager skal forelægges for Retslægerådet. Udkastet til retningslinjerne skal bl.a. sendes i høring hos Retslægerådet. Derudover har Rigsadvokaten på baggrund af dommen opdateret afsnittet om psykisk afvigende kriminelle i Rigsadvokatmeddelelsen.

Den anden sag, *Savran mod Danmark* (sagsnr. 57467/15), vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 3 om forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf at udvise klageren, der er tyrkisk statsborger og lider af paranoid skizofreni, til Tyrkiet på baggrund af kriminalitet begået her i landet. Klager blev i 2009 dømt til udvisning i forbindelse med en foranstaltningsdom for grov vold med døden til følge. Ved kendelse af 14. oktober 2014 ændrede Københavns Byret efter anklagemyndighedens påstand foranstaltningen fra anbringelse til behandling på psykiatrisk afdeling. Samtidig blev retten anmodet om i medfør af udlændingelovens § 50 a at tage stilling til, om udvisningen af klager skulle opretholdes. Klager gjorde i den forbindelse gældende, at han ikke havde adgang til den nødvendige behandling for sin paranoide skizofreni i Tyrkiet. Byretten fandt, at det ikke fremstod klart, at klager ved udsendelse til Tyrkiet ville have reel mulighed for relevant psykiatrisk behandling og ophævede udvisningen efter udlændingelovens § 50 a. Ved kendelse af 13. januar 2015 ændrede Østre Landsret imidlertid byrettens kendelse således, at udvisningen opretholdtes. Østre Landsret fandt, at en udsendelse til Tyrkiet ikke ville være i strid med EMRK artikel 3 henset til klagerens sygdomsindsigt samt de fremkomne oplysninger om behandlingsmulighederne i Tyrkiet. Klageren blev udsendt til Tyrkiet den 23. juni 2015.

Ved dom af 1. oktober 2019 konkluderede et flertal af EMD's dommere (fire ud af syv), at Danmark ved udsendelsen af klager til Tyrkiet krænkede EMRK artikel 3. I dommen lagde EMD bl.a. vægt på, at klageren havde brug for regelmæssig ambulant psykiatrisk behandling og supervision af f.eks. en socialrådgiver eller kontaktperson samt daglig udlevering af medicin af fagpersonale på grund af risiko for fejl dosering og heraf følgende risiko for forværring af psykotiske symptomer og aggressiv adfærd. EMD fandt, at de danske myndigheder burde have sikret sig, at klageren havde en fast og personlig kontaktperson i Tyrkiet, som var passende til klagerens behov. På baggrund af usikkerheden om, hvorvidt klageren ville have en reel mulighed for relevant psykiatrisk behandling i sit hjemland, herunder

opfølgning og kontrol, burde de danske myndigheder – forinden udsendelsen – have indhentet tilstrækkelige og individuelle garantier fra Tyrkiet.

I sager vedrørende udsendelse af alvorligt syge udlændinge er tærsklen for anvendelse af EMRK artikel 3 ifølge EMD's hidtidige praksis høj. Flertallets dom i *Savran mod Danmark* indebærer en ny og anderledes fortolkning af kriterierne for anvendelsesområdet af EMRK artikel 3, således som disse blev opstillet af EMD's storkammer i *Paposhvili mod Belgien*, dom af 13. december 2016.

Danmark har på den baggrund anmodet om at få sagen henvist til behandling ved EMD's storkammer. Den 27. januar 2020 blev Danmarks anmodning godkendt af et udvalg på fem af Storkammerets dommere. Danmark har frist for afgivelse af nyt hovedprocesskrift den 28. april 2020, og sagen vil herefter blive forhandlet mundtligt i Storkammeret den 24. juni 2020.

Dommen af 1. oktober 2019 er således ikke endelig.

2.2. Afviste sager

EMD offentliggjorde i 2019 én beslutning om afvisning af en sag mod Danmark efter EMRK artikel 35 om kriterier for antagelse af en sag til behandling i realiteten.

Sagen, *Mansour Said Abdul Salam Mubarak mod Danmark* (sagsnr. 74411/16), vedrørte, om det var i strid med EMRK artikel 3 (forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf), EMRK artikel 8 (retten til respekt for privatliv og familieliv) og EMRK artikel 10 (ret til ytringsfrihed), at Højesteret i 2016 stadfæstede Østre Landsrets dom fra 2015, der idømte klager fire års fængsel for fremme af terrorvirksomhed, frakendte ham hans danske statsborgerskab samt udviste ham af Danmark for bestandigt. Klager søgte efterfølgende asyl i Danmark, idet han ved en tilbagevenden til Marokko frygtede at blive dræbt, at blive uskyldigt dømt samt at blive dømt for den samme forbrydelse to gange. Flygtningenævnet afviste i 2018 klagers asylansøgning og fandt, at udsendelse til Marokko ikke var udelukket. Flygtningenævnet henviste bl.a. til, at Danmark mellem 2006 og 2008 og i 2015, i forbindelse med, at Marokko havde anmodet om klagers udlevering, havde fået individuelle garantier fra de marokkanske myndigheder for, at klageren ville få en ordentlig behandling ("proper treatment") ved en hjemvenden. Den 4. januar 2019 blev klager udsendt til Marokko.

EMD afviste den 22. januar 2019 i det hele klagen som åbenbart grundløs. Domstolen begrundede det bl.a. med, at de nationale myndigheders vurdering af risikoen ved udsendelse af klager var tilstrækkeligt begrundet, at der ikke var grundlag for at rejse spørgsmål om gyldigheden af de individuelle garantier, samt at indgrebet i klagers privatliv var proportionalt og udtryk for en rimelig afvejning af hensynet til klageren over for hensynet til forebyggelsen af kriminalitet.

2.3. Verserende sager

Ved udgangen af 2019 verserede der i alt otte sager ved EMD, hvori Danmark enten er anmodet om eller har afgivet retlige bemærkninger.

Den ene sag, *M.A. mod Danmark* (sagsnr. 6697/18), drejer sig om, hvorvidt det var i strid med EMRK artikel 8 (retten til respekt for privatliv og familieliv) og EMRK artikel 14 (forbud mod diskrimination) sammenholdt med artikel 8 at give klagerens kone afslag på familiesammenføring under henvisning til, at klageren på ansøgningstidspunktet havde haft opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 3 (midlertidig beskyttelsesstatus), i under 3 år. Danmark afgav hovedprocesskrift den 15. januar 2019 samt supplerende bemærkninger den 29. april 2019.

Den 19. november 2019 besluttede EMD's kammer, efter anmodning fra Danmark og klageren, at overlade sagen til behandling ved Storkammeret. Danmark afgav nyt hovedprocesskrift til Storkammeret den 27. januar 2020. Sagen forhandles på baggrund af de skriftlige bemærkninger mundtligt i Storkammeret den 18. marts 2020.

Den anden sag, *Strøbye og Rosenlind mod Danmark* (sagsnr. 25802/18 og 27338/18), omhandler, hvorvidt det var i overensstemmelse med artikel 3 i tillægsprotokol 1 om ret til frie valg og EMRK artikel 14 om forbud mod diskrimination sammenholdt med artikel 3 i tillægsprotokol 1, at klagerne var afskåret fra at stemme til folketingsvalget i 2015. Begge klagere var ved folketingsvalget den 18. juni 2015 frataget deres retlige handleevne efter værgemålslovens § 6 og havde derfor i medfør af folketingsvalglovens § 1, som udmønter grundlovens § 29, ikke adgang til at stemme.

Klagerne anlagde i den forbindelse sag ved de danske domstole med påstand om, at folketingsvalglovens § 1 var ugyldig, og at klagerne på tidspunktet for afholdelsen af folketingsvalget burde have haft stemmeret. Sagen rejste spørgsmål om forståelsen af grundlovens § 29 og betydningen af artikel 3 i tillægsprotokol 1 og blev – henset til sin principielle karakter – behandlet

ved Østre Landsret i første instans. Ved dom af 29. juni 2017 tog Østre Landsret Social- og Indenrigsministeriets frifindelsespåstand til følge. Klagerne indbragte herefter sagen for Højesteret, der den 18. januar 2018 stadfæstede landsrettens dom. Højesteret fandt, at der ikke var grundlag for at fastslå, at den ordning, der følger af grundlovens § 29, er i strid med artikel 3 i tillægsprotokol 1 eller med artikel 14 sammenholdt med artikel 3 i tillægsprotokol 1. Danmark afgav hovedprocesskrift den 1. oktober 2019 og supplerende bemærkninger den 10. januar 2020.

Den tredje sag, *Aggerholm mod Danmark* (sagsnr. 45439/18), vedrører, om det var i strid med EMRK artikel 3 om forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, at klager i 2013 blev tvangsfikseret i 22 timer og 55 minutter. I en afgørelse af 21. marts 2013 fandt Det Psykiatriske Patientklagenævn, at iværksættelsen og opretholdelsen af tvangsfikseringen var ulovlig. Ved Retten i Roskildes dom af 24. marts 2017 og Østre Landsrets dom af 9. november 2017 blev tvangsfikseringen imidlertid fundet lovlig på baggrund af en række vidneforklaringer. Danmark afgav hovedprocesskrift den 22. juli 2019.

Den fjerde sag, *Aziz Thamer Al-Ebrah mod Danmark* (sagsnr. 32834/18), vedrører, hvorvidt det er i strid med EMRK artikel 14 om forbuddet mod diskrimination sammenholdt med artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv, at klager fik afslag på en ansøgning om dansk indfødsret, fordi hun ikke opfyldte kravene i indfødsrets cirkulæret. Klager lider af skizofreni og havde på den baggrund anmodet om dispensation fra kravene til dokumentation for dansk kundskaber og dokumentation for en bestået indfødsretsprøve. Den 16. februar 2016 meddelte Udlændinge- og Integrationsministeriet klageren afslag på ansøgningen om dansk indfødsret, idet Folketingets Indfødsretsudvalg ikke havde fundet grundlag for at give dispensation. Den 25. september 2017 fandt Københavns Byret bl.a., at afslaget var i strid med forbuddet mod diskrimination på baggrund af handicap i EMRK artikel 14 sammenholdt med artikel 8. Klageren ansøgte herefter på ny om dansk indfødsret og fik den 6. april 2018 igen afslag fra Udlændinge- og Integrationsministeriet efter forelæggelse for Indfødsretsudvalget.

Den 20. december 2019 besluttede Indfødsretsudvalget imidlertid at meddele klager dispensation fra kravene om dokumentation for dansk kundskaber og dokumentation for at have bestået en indfødsretsprøve, således at klager kan blive optaget på det kommende lovforslag om indfødsrets meddelelse, der forventes fremsat for Folketinget i april 2020. På den baggrund har Danmark den 20. januar 2020 anmodet EMD om, at sagen stilles i bero,

indtil den nationale indfødsretsproces er afsluttet. EMD har den 14. februar 2020 meddelt, at behandlingen af sagen udsættes indtil den 1. juni 2020.

Den femte sag, *Shuaib Khan mod Danmark* (sagsnr. 26957/19), omhandler, hvorvidt det er i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv, at klager, der er pakistansk statsborger, født i Danmark og tidligere dømt for flere kriminelle forhold og én gang betinget udvist, blev idømt 3 måneders fængsel samt udvisning med indrejseforbud i 6 år for bl.a. trusler mod en polititjenestemand. Danmark afgav hovedprocesskrift den 26. februar 2020.

Den sjette sag, *Munir Johana mod Danmark* (sagsnr. 56803/18), vedrører, om det er i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv, at klager, der er irakisk statsborger, indrejst i Danmark som 4-årig og tidligere dømt for flere kriminelle forhold samt to gange betinget udvist, blev idømt 6 måneders fængsel samt udvisning med indrejseforbud i 6 år for grov vold i gentagelsestilfælde. Danmark afgav hovedprocesskrift den 26. februar 2020.

Den syvende sag, *Abdi mod Danmark* (sagsnr. 41643/19), vedrører, om det er i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv, at klager, der er somalisk statsborger og kom til Danmark som 4-årig og er tidligere dømt for flere kriminelle forhold, blev idømt 2 år og 6 måneders fængsel samt udvisning for bestandig for navnlig besiddelse af skydevåben på et offentligt sted. Danmark har den 6. februar 2020 meddelt EMD, at der ikke er fundet grundlag for indgåelse af forlig i sagen.

Den ottende sag, *Johansen mod Danmark* (sagsnr. 27801/19), omhandler, hvorvidt det er i overensstemmelse med EMRK artikel 8 (retten til respekt for privatliv og familieliv), at klager, der både havde dansk og tunesisk statsborgerskab, blev idømt 4 års fængsel, frataget sin danske indfødsret samt udvist med indrejseforbud for bestandig for i Syrien at have ladet sig hverde og træne til at begå terrorhandlinger for terrororganisationen Islamisk Stat i Irak og Levanten (ISIL). Den 26. oktober 2017 idømte Retten på Frederiksberg klager en fængselsstraf på 4 år, men fandt ikke grundlag for fratagelse af statsborgerskab og udvisning, hvilket blev stadfæstet af Østre Landsret den 20. april 2018. Ved dom af 19. november 2018 fandt Højesteret imidlertid, at der var grundlag for fratagelse af klagers danske indfødsret og udvisning. Danmark har den 6. februar 2020 meddelt EMD, at der ikke er fundet grundlag for indgåelse af forlig i sagen.

2.4. Tredjepartsinterventioner

I 2019 har Danmark i tre sager ved EMD afgivet tredjepartsindlæg efter EMRK artikel 36.

Den ene sag, *Hanan mod Tyskland* (sagsnr. 4871/16), behandles af Storkammeret og vedrører, om der var tysk jurisdiktion efter EMRK artikel 1 (om EMRK's anvendelsesområde), da en tysk oberst beordrede et luftangreb i Afghanistan i september 2009, der medførte, at klager mistede sine to sønner. Hvis der var tysk jurisdiktion, handler sagen desuden om, hvorvidt den efterfølgende undersøgelse var tilstrækkelig effektiv i overensstemmelse med EMRK artikel 2 (om retten til livet), samt om der var tilstrækkelige effektive retsmidler til klagers rådighed under sagen i overensstemmelse med EMRK artikel 13 (om retten til effektive retsmidler). Luftangrebet skete under en NATO-operation gennemført af det amerikanske luftvåben, men under en tysk obersts operative kommando. Sagen har dansk interesse, idet den rejser grundlæggende spørgsmål om jurisdiktion efter EMRK artikel 1. Danmark afgav tredjepartsindlæg den 12. december 2019.

Den anden sag, *M.T. m.fl. mod Sverige* (sagsnr. 22105/18), behandles i et syvdommerkammer, og omhandler, hvorvidt det er i strid med EMRK artikel 8 (retten til privatliv og familieliv), at Sverige har givet afslag på familiesammenføring til en mindreårig syrisk flygtning med midlertidig subsidiær beskyttelsesstatus. Idet reglerne til pådømmelse i den svenske sag er sammenlignelige med de danske regler og praksis vedrørende adgangen til familiesammenføring for udlændinge med midlertidig beskyttelsesstatus, minder sagen om den verserende danske sag, *M.A. mod Danmark* (sagsnr. 6697/18), der er omtalt ovenfor. Danmark afgav den 2. september 2019 et tredjepartsindlæg i sagen.

Den tredje sag, *Mugemangango mod Belgien* (sagsnr. 310/15), vedrører, om det var i strid med artikel 3 i tillægsprotokol 1 (retten til frie valg) og EMRK artikel 13 (adgang til effektive retsmidler) sammenholdt med artikel 3 i tillægsprotokol 1, at der var potentielle uregelmæssigheder ved valget til det vallonske parlament, samt at det var det vallonske parlament selv, der afgjorde sagen, uden at klager (en belgisk politiker) havde adgang til at appellere afgørelsen til et uafhængigt organ, herunder de belgiske domstole. Det danske system minder om det belgiske, idet det følger af grundlovens § 33, at Folketinget selv afgør gyldigheden af sine medlemmers valg samt spørgsmål om, hvorvidt et medlem har mistet sin valgbarhed. Danmark afgav derfor tredjepartsindlæg den 27. september 2019.

2.5. Status i sager som Danmark tidligere har intervenseret i

Ud over de ovennævnte sager, hvori Danmark har afgivet tredjepartsindlæg i 2019, verserede der i 2019 tre sager ved EMD, hvori Danmark tidligere har afgivet tredjepartsindlæg efter EMRK artikel 36.

Sagen *Christensen mod Rusland* (sagsnr. 39417/17), hvor klager er dansk statsborger, verserer fortsat ved EMD. Sagen vedrører, om en dansk klagers anholdelse og efterfølgende varetægtsfængsling var i strid med EMRK artikel 9 om retten til religionsfrihed alene eller sammenholdt med forbuddet mod diskrimination i EMRK artikel 14 og EMRK artikel 5, stk. 3, om retten til frihed og sikkerhed. Danmark afgav tredjepartsindlæg den 10. april 2018.

Sagen *M.N. m.fl. mod Belgien* (sagsnr. 3599/18), der omhandler spørgsmål om jurisdiktion efter EMRK artikel 1, verserer ligeledes fortsat ved EMD's Storkammer. Sagen omhandler, om det var berettiget af de belgiske myndigheder at afvise en anmodning om visum fra klagerne, en syrisk familie fra Aleppo, der var taget til Beirut, under henvisning til, at forholdet ikke er omfattet af konventionens territoriale anvendelse efter EMRK artikel 1. Danmark afgav den 18. juli 2018 tredjepartsindlæg.

I sagen *Strand Lobben m.fl. mod Norge* (sagsnr. 37283/13) har EMD's Storkammer ved dom af 10. september 2019 fundet, at der var sket en krænkelse af EMRK artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv. Sagen omhandlede, hvorvidt tvangsfjernelse og senere tvangsadoption af et barn fra den biologiske mor til plejeforældrene var i strid med EMRK artikel 8. Danmark afgav den 19. juli 2018 tredjepartsindlæg, hvori det bl.a. blev anført, at EMD ikke bør foretage en selvstændig vurdering, når de nationale domstole har foretaget en rimelig afvejning af de forskellige hensyn i sagen og i den forbindelse afhørt en lang række vidner.

3. FN's komitéers udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019

Danmark har tiltrådt den individuelle klageadgang til FN's Menneskerettighedskomité, FN's Handicapkomité, FN's Torturkomité, FN's Kvindekomité, FN's Racediskriminationskomité og FN's Børnekomité.

Komitéernes udtalelser er ikke retligt bindende for Danmark.

I det følgende redegøres der for komitéernes udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019. Det bemærkes, at redegørelsen ikke omfatter sager, som er blevet lukket eller afvist, fordi komitéerne af formelle eller indholdsmæssige grunde har fundet klagerne grundløse.

3.1. FN's Menneskerettighedskomité

FN's Menneskerettighedskomité fremkom med syv udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019. I tre af sagerne udtalte FN's Menneskerettighedskomité kritik af Danmark.

Den ene klagesag, *A.B.H. mod Danmark* (sagsnr. 2603/2015), drejede sig om, hvorvidt en udsendelse af en klager til Afghanistan ville være i strid med FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (herefter "CCPR") artikel 7 om forbud mod tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

I en udtalelse af 8. juli 2019 fandt FN's Menneskerettighedskomité bl.a., at Flygtningenævnet ikke havde foretaget en tilstrækkelig vurdering af klagerens personlige risiko ved en tilbagevenden til Afghanistan, bl.a. som følge af klagerens profil som tidligere ansat af internationale styrker samt klagerens risiko for fremtidig mishandling af Taliban, og at klagerens udsendelse til Afghanistan derfor ville være i strid med artikel 7 i CCPR.

Flygtningenævnet besluttede den 24. september 2019 at genoptage sagen og meddelte den 18. december 2019 klageren opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7, stk. 2.

Den anden klagesag, *R.M. og F.M. mod Danmark* (sagsnr. 2685/2015), vedrørte, om udsendelse til Afghanistan af klagerne og deres to børn ville være i strid med navnlig CCPR artikel 6 om retten til liv og artikel 7 om forbud mod tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

I en udtalelse af 24. juli 2019 fandt Menneskerettighedskomitéen bl.a., at Flygtningenævnet ikke havde foretaget en tilstrækkelig individuel vurdering af klagerens personlige risiko ved en tilbagevenden til Afghanistan, bl.a. som følge af klagerens seksuelle forhold uden for ægteskab, uanset at Flygtningenævnet under behandlingen af sagen havde afvist at lægge den del af forklaringen til grund. På den baggrund fandt Menneskerettighedskomitéen, at udsendelsen ville være i strid med CCPR artikel 6 og 7.

Flygtningenævnet besluttede den 3. oktober 2019 at genoptage sagen. Den 19. december 2019 besluttede Flygtningenævnet at fastholde sine tidligere afgørelser.

Den tredje klagesag, *Nimo Mohamed Aden og Liban Muhammed Hassan mod Danmark* (sagsnr. 2531/2015), omhandlede, hvorvidt et afslag på familiesammenføring var i strid med CCPR artikel 17 om retten til respekt for bl.a. privatliv og familieliv, artikel 23 om retten til bl.a. beskyttelse af familie og ægteskab, samt artikel 26 om forbud mod diskrimination. Udlændingenævnet havde i sagen givet afslag på familiesammenføring til klagerne, der var henholdsvis fætter og kusine, med henvisning til den såkaldte formodningsregel i udlændingelovens § 9, stk. 8, 2. pkt. (nu § 9, stk. 11, 2. pkt.), hvorefter det – medmindre særlige grunde afgørende taler derimod – anses for tvivlsomt, at et ægteskab er indgået efter begge parter eget ønske, hvis det er indgået mellem nærtbeslægtede.

I en udtalelse af 25. juli 2019 fandt Menneskerettighedskomitéen, at afslaget på familiesammenføring udgjorde en hindring for klagernes udøvelse af deres familieliv i strid med CCPR artikel 17 og 23. Komitéen udtalte bl.a., at de danske myndigheder ikke tog tilstrækkeligt hensyn til klagernes ægteskabelige forhold henset til deres personlige situation og den kulturelle kontekst i deres hjemland. Komitéen afviste samtidig at behandle spørgsmålet om diskrimination efter CCPR artikel 26, da komitéen ikke fandt, at klagerne havde underbygget deres påstand om forskelsbehandling på baggrund af etnisk oprindelse.

Udlændingenævnet genoptog og hjemviste den 13. november 2019 sagen til Udlændingestyrelsen.

3.2. FN's Handicapkomité

FN's Handicapkomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019.

3.3. FN's Torturkomité

FN's Torturkomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019.

3.4. FN's Kvindekomité

FN's Kvindekomité er fremkommet med én udtalelse i en klagesag mod Danmark i 2019. I sagen udtaler komitéen kritik af Danmark.

Sagen, *R.S.A.A. m.fl. mod Danmark* (sagsnr. 86/2015), vedrørte, om udsendelse af klager og hendes to døtre til Jordan ville være i strid med bl.a. FN's Kvindekonventions artikel 2, litra d, e og f om at anvende alle passende midler til at tilstræbe eliminering af diskrimination mod kvinder. Klager, en

palæstinensisk flygtning, havde bl.a. gjort gældende, at hun var blevet udsat for vold i sit ægteskab, og at hun og hendes døtre havde været udsat for trusler og chikane fra klagers mand og dennes familie i Jordan.

I en udtalelse af 15. juli 2019 fandt Kvindekomitéen, at udvisningen af klager og hendes døtre ville være i strid med FN's Kvindekonventions artikel 2, litra d, e og f, sammenholdt med artikel 1. Komiteen udtalte bl.a., at de nationale myndigheder ikke i tilstrækkelig grad havde overvejet klagerens og hendes døtres risiko for kønsbaseret vold ved en tilbagevenden til Jordan.

Flygtningenævnet besluttede den 21. august 2019 at genoptage sagen, og sagen er berammet til nyt mundtligt nævnsmøde den 4. marts 2020.

3.5. FN's Racediskriminationskomité

FN's Racediskriminationskomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019.

3.6. FN's Børnekomité

FN's Børnekomité fremkom ikke med nogle udtalelser i klagesager mod Danmark i 2019.